

Bevrijding Lattrop-Breklenkamp

2^e Paasdag 2 april 1945

Beleefd en verteld door de zusters van onze Lieve Vrouw Amersfoort en enkele oudere inwoners van Lattrop

“Het was oorlog in de jaren 1940- 1945 en dat kleurde de hele samenleving in Nederland”, zo begon Zuster Placida Huls haar verhaal over de oorlogsbelevissen van de zusters van Onze Lieve Vrouw Amersfoort in het congregatieblad van de orde zo’n dertien jaar geleden.

Het duurde niet lang of het klooster, zo vertelt Zr. Placida, werd door de bezetter gevorderd en de zusters moesten maar een goed heenkomen zoeken. De oudere geproteste zusters konden hier en daar in de stad en omgeving ondergebracht worden. Het noviciaat /postulaat moest uitwijken naar Twente en kreeg een plek in het klooster van de Zusters Franciscanessen in Noord-Deurningen. Ook zuster Placida meldde zich daar op 22 maart 1944, om samen met dertien jonge meisjes van de congregatie als postulante in te treden en zich aan te sluiten bij de novicen. Er hing een dreigende sfeer in de hele omgeving; wat gaat er gebeuren?; de geallieerde opmars was tot staan gekomen. Het verzet nam toe en de bezetter werd grimmiger. Sommigen in Lattrop volgden volspanning de ontwikkelingen, waarvan meester Jansen hun verslag deed. Hij luisterde clandestien naar ‘Radio Oranje’ via een

toestel dat op de pastorie tussen twee muren verborgen was. In Lattrop gebeurde niet zoveel, zij het dat een jaar eerder wachtmeester Theo Kok was opgepakt en naar Arnhem gebracht was, omdat hij weigerde om op 1 maart de nog in Ootmarsum wonende joden weg te voeren. Deze moedige man kwam uiteindelijk via het kamp Vught in Mühlberg terecht, waar hij later door de Russen werd bevrijd.

Op ’n kaamp tussen kerk en oude school was een zoeklicht geplaatst en op ’t Disserot (voetbalveld) eveneens een groot zoeklicht om de stad Nordhorn en het vliegveld Twente te beschermen tegen de steeds veelvuldiger aanvallen van de geallieerde bommenwerpers. Veelvuldig is het echter niet gebruikt, maar het gaf wel de nodige angst en spanning bij de omwonenden.

De luidklokken, waaronder een heel bijzondere, waren met de nodige schade uit de toren geroofd en de Duitsers hadden de toren ingericht als uitkijk post. Er werden enkele grote razzia’s gehouden o.a. in Breklenkamp en het gebied tussen Frensdorferweg en de dorpsstraat. Er werd niets gevonden; iedereen was, op aanraden van de kapelaan uit Denekamp, op tijd gevlucht of had zich goed verstopt in diverse hooi- of roggemijten.

Veldwachter Damhuis uit Denekamp, die op spectaculaire manier gevlucht was, door z’n fiets en kledingstukken aan het kanaal Almelo-Nordhorn achter te laten had zich veilig weten te verbergen in de kap van de Oortmansmolen in Lattrop. Daar werd hij door ingewijden goed verzorgd; zelfs pastoor Leferink, die zich op deze tocht een stuk liet begeleiden door spelende kinderen bracht hem daar op gezette tijden de communie. Overigens liet de pastoor zich niet onbetuigd als

het om hulpverlening ging; een gestrande geallieerde piloot wist hij, na opvang op de pastorie, met hulp van dokter Wortelboer uit Ootmarsum veilig uit het bezette gebied te krijgen en diverse onderduikers en vluchtelingen wees hij de weg naar veilige plekken. De zusters van Onze Lieve Vrouw Amersfoort waren echter in Noord-Deurningen ook niet veilig. Nauwelijks gewend kwam er op vrijdag 15 september het bericht dat de hele Nicolaasstichting, klooster met boerderij, door de Duitsers gevorderd werd. De radeloze zusters wisten niet waar ze met de zieken, de voogdijkinderen en de geëvacueerden naar toe moesten. De zgn. surrogaat- burgemeester van Denekamp Eekhof had gezegd dat ze maar ergens een huisje moesten zoeken. De zusters moesten binnen 24 uur met hun hele hebben en houden vertrokken zijn. Zo'n veertig boerenwagens werden er gecharterd om alles op die zaterdag de 16^e in de stromende regen te vervoeren. In paniek werd de pastoor

van Lattrop om hulp gevraagd om hulp. Pastoor Leferink bood de zusters, ongeveer veertig personen, onderdak aan in het plaatselijke schoolgebouw. Het kostte de zusters wat passen en meten, maar alles kwam goed. De 18^e september kwam er telefoon uit Amersfoort dat de geplande inkleding van de postulanten door moest gaan. Veertien zusters bereidden zich voor op de plechtigheden om novice te worden. Mede door hulp van de parochianen van Lattrop kon deze inkleding toch op donderdag 21 september doorgaan.

Even opluchting en blijheid, maar niet voor lang. Na slechts drie weken in de school vertoeft te hebben op 11 oktober kwam de bezetter langs en werd ook de school gevorderd. Grote spanning en onzekerheid. De zusters moesten de school voor de volgende dag 12 uur verlaten hebben.

Weer bood de pastoor hulp en bood het grootste gedeelte van de pastorie als onderkomen aan. Het huidige parochiecentrum, zaal met grote serre diende als refter en recreatieruimte voor de nonnen. Het eten werd gekookt en klaargemaakt in de oude pastorie. Op de

zolderverdieping van de pastorie kon er met matrassen op de vloer voor 20 zusters een slaapplek gecreëerd worden. Terwijl de zusters met moeder overste Zr. Theresia de pastorie inrichtten gingen de pastoor en de pater rector van de nonnen in Lattrop de boer op om slaapplekken te zoeken bij diverse boeren in de omgeving voor de zusters, die nog geen plek hadden. Uit eindelijk lukte het om groepjes van twee tot vier zusters bij de parochianen onder te brengen.

moeder Theresia

Zo werden er in oktober 1944 meer dan veertig (later zelfs bijna vijftig) zusters opgevangen en van voedsel voorzien door de bevolking van Lattrop-Breklenkamp. Vier zusters vonden zo onderdak bij de familie Rerink (Koelman) aan de Ottershagenweg. "Zo kwamen wij met ons vieren: Zr. Agatha van Bemmelen, Zr. Agnes Pross, Zr. Liesbeth Kool en ik Zr. Placida Huls bij de familie Rerink terecht", zo schrijft zuster Placida.

zr. Agatha M. van Bemmelen

zr. Liesbeth Kool

zr. Agnes Pross

zr. Placida Huls

Deze 4 zusters waren van 's avonds 6 uur tot 's morgens 7 uur "thuis" bij de familie Rerink.

De buitenkant en binnenkant van een dierbare plek

Het was een vriendelijk dak, waar wij, vier zusters van O.L. Vrouw Amersfoort onderdak kregen.

Gezellige huiskamer met mooie wandtegeltes en elke avond gezellig samen zijn met de familie Rerink; een grote vreugde

Bedankt!

De zusters deden hun dagelijks gebed en vieringen in de kerk en werkten mee in de parochie met zorg voor de zieken en armen. Het werden barre wintermaanden in Lattrop, maar de zusters sloegen zich er door en zagen uit naar de afloop van de oorlog. Op de pastorie werd vernomen dat de bezetter aan het verliezen was en men zag in april 1945 dat vele groepen soldaten zich terugtrokken richting de grens. Onderweg werd van de bevolking van alles gevorderd, voedsel, fietsen, karren, wagens en paarden. Het Duitse leger was op de terugtocht. Op 1 april, eerste paasdag, vernam de pastoor van Lattrop dat

Haaksbergen(St.Isidoriushoeve) zijn geboortedorp 's morgens om 8.00 uur bevrijd was. De Engelse bevrijders waren in aantocht. Toch gingen de Duitse soldaten die dag nog hevig te keer in ons dorp. Op diverse plekken werden paarden en materieel met geweld meegenomen. Zo schrijft de Zuster: "Bij de fam.Rerink zijn ze de hele dag te keer gegaan en onder doodsbedreigingen moesten zij bezittingen afgeven, o.a. paard en wagen om de gestolen goederen mee te nemen. Wat konden ze doen tegen zo'n groep dronken bezetters? dit nare gebeuren was bij ons op de pastorie bekend geworden. 's Avonds om zes uur moesten we met een angstig en naar gevoel toch naar onze

slaapplaats gaan waar we verslagen mensen aantroffen en het onvergetelijke beeld van moeder Rerink, stil zittend met de rozenkrans in de hand. De volgende dag 2 april, tweede paasdag, grote opwinding en onrust; er ging wat gebeuren..... onze bevrijding?"

Vanuit het laantje bij Fox kwam een met oorverdovend geraas de eerste pantserwagen aangerold over de Lattroppestraat en er werd meteen gevuld in de richting van erve Tijscholte, waar achter een roggemijt verdachte bewegingen werden waargenomen. Naar buiten gelopen mensen probeerden zich achter de roggemijt te verschuilen. De hoop rogge werd in brand geschoten, maar iedereen kwam er gelukkig goed van af. De eerste pantserwagens op rupsbanden rolde door tot aan de kruising en nam

toen de richting Frensdorferweg om zich weer snel aan te sluiten bij de linie die Nordhorn op de korrel had. De opmars ging in een moordend tempo. Steeds meer mensen, afgekomen op het lawaai, spoedden zich, aangespoord door de pastoor, richting 'handwiezer' om de bevrijders te verwelkomen. Spoedig kwamen er meer voertuigen met Tommies, diep verscholen in hun tanks en pantserwagens.

Enkele voertuigen reden nu Lattrop en Breklenkamp in; er werden chocolade en sigaretten uitgedeeld. In de bocht richting Dissersoltweg (tegenover de Bakker) raakte een voertuig van de weg en kwam in de drassige sloot terecht. Door een andere tank werd het voertuig weer op de weg getrokken om weer snel de weg naar Duitsland te kunnen

vervolgen. We waren bevrijd! Enkele dorpsgenoten waagden zich, getooid met 'Oranje kledingstukken' op straat en waren door het dolle heen.

Blijheid en grote vreugde bij de bevolking en de zusters: Lattrop en Breklenkamp waren op die 2^e paasdag 1945 bevrijd. De vreselijke vijf jaren bezetting waren definitief voorbij! Vanaf de Oortmansmöl wapperde de Nederlandse vlag. Menigeen vroeg zich af waar die zo snel vandaan gekomen was. Op de pastorie vierde de pastoor (op de tafel gesprongen en

luidroepend van de Tommies zijn er hoera,hoera!), met de rector en de zusters voorzichtig de prille bevrijding. Uit de goedverborgen dubbele kelder in de pastorie werden de zorgvuldig bewaarde lekkernijen en wijn te voorschijn gehaald, Er kon nu echt gevierd worden.

De toegang tot deze tweede kelder, in de oorspronkelijke kelder, was altijd, door een grote kast aan het oog onttrokken, voor vreemden verborgen gebleven.

Zo heeft de pastoor gedurende de oorlog zijn wijn, boter, ingemaakt vlees, spek en hammen uit handen van de bezetter weten te houden.

Op 7 mei werd Amersfoort pas daadwerkelijk bevrijd en kon het Moederhuis van de zusters van O.L.Vrouw aan de Zuidsingel weer op orde gebracht worden. Eind juni begonnen de zusters in Lattrop met het inpakken van de spullen, geholpen door koster Kamphuis en meester Jansen. Op 2 juli verscheen er een grote verhuiswagen met aanhanger en werd de huisraad ingepakt en namen de zusters afscheid van Lattrop.

De koster en de meester gingen mee naar Amersfoort om te helpen bij het uitladen.

Op de terugweg ging de verhuiswagen niet over Lattrop terug, maar rechtstreeks naar Enschede. Koster Kamphuis en meester Jansen zijn in Hengelo uitgestapt en 's avonds teruggelopen naar Lattrop. Een wandeling die ze nooit meer zijn vergeten.

In augustus 1945 werd de bevrijding in Lattrop en Breklenkamp groots gevierd met een bijzonder optocht van versierde fietsen en wagens met voorstellingen uit het dagelijkse leven van de voorgaande oorlogsjaren. De band met de zusters uit Amersfoort is nog lang gebleven. Ze waren erg dankbaar voor de opvang in de oorlogsjaren en zijn hier zelf wel eens terug geweest om oude dierbare herinneringen op te halen. Op 17 september 2006 bezocht de familie Rerink op uitnodiging voor het laatst het klooster in Amersfoort om er het zestigjarig professiefest van zuster Placida mee te vieren.

